

Οι Δυτικοί στην ανατολική Μεσόγειο την περίοδο των σταυροφοριών

Θέμα του σεμιναρίου (ΣΙ51) είναι η πολιτική που άσκησαν οι δυτικές δυνάμεις στην ανατολική Μεσόγειο την εποχή των σταυροφοριών και η οργάνωση των νέων ηγεμονιών που ιδρύθηκαν στο χώρο (βασιλείο Ιερουσαλήμ, βασιλείο Κύπρου, κτήσεις Ρωμανίας). Ιδιαίτερα εξετάζονται οι νέοι θεσμοί που εισήχθησαν από τη Δύση (λατινική εκκλησία, διοίκηση, φεουδαλικό δίκαιο, εμπορικές τεχνικές), οι πολιτιστικές επιρροές και η συμβίωση με τις τοπικές κοινωνίες προκειμένου να δοθεί σφαιρική εικόνα της κατάστασης που διαμορφώθηκε στο μεσογειακό χώρο αυτή την εποχή. Οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα μελετώντας δυτικές πηγές (αρχαιακές και φιλολογικές) και δευτερογενή βιβλιογραφία να εμβαθύνουν σε θέματα που αφορούν την κατάσταση στη δυτική Ευρώπη, την εγκατάσταση των Δυτικών στην Ανατολή, τους νέους θεσμούς, τη καθημερινή ζωή και τις αλληλεπιδράσεις.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΙΑ ΦΡΑΓΚΟΚΡΑΤΙΑ

Πηγές

Αωνύμου, *Gesta Francorum, Χρονικό Α΄ Σταυροφορίας*, μετάφρ.1986.

Les Assises de Romanie, έκδ. G. Recoura, Paris 1930.

Carile A., *Partitio terrarum imperii Romaniae, Studi Veneziani* 7 (1965) 125-305.

The Chronicle of Morea, έκδ. J. Schmitt, London 1907, Gröningen 1967.

Το Χρονικό του Μορέως, έκδ. Π. Καλονάρου, Αθήνα 1940.

Chrysostomides J., *Monumenta Peloponnesiaca. Documents for the history of the Peloponnese in the 14th and 15th centuries*, London 1995.

Edbury P., *The conquest of Jerusalem and the third crusade. Sources in translation*, 1996.

Geoffroi de Villehardouin, *La conquête de Constantinople*, έκδ. E. Faral, I-II, μετάφρ. 1985.

Henri de Valenciennes, *Histoire de l'empereur Henri de Constantinople*, έκδ. J. Longnon, Paris 1948, μετάφρ. 1987.

Libro de los Fechos e conquistas del principado de la Morea compilado por comandamiento de don Fray Johan Ferrandez de Heredia, έκδ. A. Morel-Fatio, Geneva 1885.

Livre de la Conqueste, έκδ. J. Longnon, Paris 1911.

Loenertz R.J., *Byzantina e Franco-graeca*, Roma 1970, 1978.

Longnon J. – Topping P., *Documents sur le regime des terres dans la principauté de Morée au XIVe s.*, Paris 1969.

Marino Sanudo Torsello, *Istoria del regno di Romania*, *Chroniques gréco-romanes*, έκδ. C. Hopf, 99-170, μετάφρ. και έκδ. Ευτυχία Παπαδοπούλου, Αθήνα 2000.

Nicholson H., *Chronicle of the third crusade*, 1997.

Parmeggiani Antonella, *Libro delle Uxanze e statuti delo imperio de Romania*, Spoleto 1998.

Ramon Muntaner, *Chronique d'Aragon, de Sicile et de la Grece*, *Chroniques étrangères relatives aux expéditions françaises pendant le XIIIe s.*, έκδ. J.A. Buchon, Paris 1841.

I registri della Cancelleria Angioina, έκδ. R. Filangieri, 1950-

Robert de Clary, *The conquest of Constantinople*, ed. Ph. Lauer, Paris 1924, New York 1966, μετάφρ. 1990.

Rubio i Lluch A., *Diplomatari de l'Orient català*, Barcelona 1948, 2001.

Tafel G. – Thomas G., *Urkunden zur alteren Handel und Staatsgeschichte der Republik Venedig mit besonderer Beziehung auf Byzanz und die Levante*, I-III, Wien 1856, Amsterdam 1964.

Thiriet Fr., *Délibérations des assemblées vénitiennes concernant la Romanie*, I-II, Paris 1966.

Versione italiana inedita della cronaca di Morea, *Chroniques Greco-romanes inédites ou peu connues*, ed. C. Hopf, Berlin 1873, 414-68.

Villehardouin et de Joinville, *Memoirs of the Crusades*, ed. F. Marzials, New York 1965.

Βοηθήματα

Abulafia D., *Commerce and Conquest in the Mediterranean, 1100-1500*, Variorum 1993.

Angold M., *A Byzantine government in exile. Government and society under the Lascarids of Nicaea (1204-1261)*, Oxford 1975.

Arbel B.-Hamilton B.- Jacoby D. (επιμ.), *Latins and Greeks in the eastern Mediterranean after 1204*, London 1989.

Arbel B. (επιμ.), *Intercultural contacts in the medieval Mediterranean*, London 1996.

Ashtor E., The Venetian supremacy in Levantine trade: monopoly or precolonialism (VI), *Studies in the levantine trade in the middle ages*, Variorum 1978.

Ασωνίτης Σπ., *Το Νότιο Ιόνιο κατά τον όψιμο Μεσαίωνα, Κομητεία Κεφαλληνίας, δουκάτο Λευκάδας, Αιτωλοακαρνανία*, Αθήνα 2005.

Balard M., *La Romanie génoise (XII-XVe s.)*, Genova 1978.

Bautier R.H., Les relations économiques des Occidentaux avec les pays d'Orient au Moyen Age. Points de vue et documents (1971), (IV), *Relations commerciales dans l'espace méditerranées*, Variorum 1992.

Bon A., *La Morée Franque. Etudes historiques, topographiques et archéologiques sur la principauté d'Achaie (1205-1430)*, I-II, Paris 1969.

Cahen Cl., *Orient et Occident au temps des croisades*, Paris 1983.

Delaville le Roulx J., *Les Hospitaliers à Rhodes, 1310-1421*, Variorum Reprints 1974.

Δοανίδου Σοφία, *Η φραγκοκρατία στην πόλη των Αθηνών (1205-1456)*, Αθήνα 1980.

Edbury P., *The kingdom of Cyprus and the crusades, 1191-1374*, Cambridge 1991.

Fedalto G., *La chiesa latina in Oriente*, Verona 1973.

Failler A., L'occupation de Rhodes par les Hospitaliers, *Revue des Etudes Byzantines* 50 (1992) 113-135.

Γιαννακόπουλος Κ., *Ο αυτοκράτωρ Μιχαήλ Παλαιολόγος και η Δύση (1258-82)*, Αθήνα 1969.

Hamilton B., *The latin church in the crusader states. The secular church*, Variorum Reprints 1980.

Hill G., *A history of Cyprus*, Cambridge 1948.

Holt P.M., *The age of the crusades, Near East from 11e to 1517*, 1986.

Housley N., *The later crusades (1274-1580) from Lyons to Alcazar*, Oxford 1992.

Ilieva Annetta, *Frankish Morea (1205-1262)*, Athens 1991.

Jacoby D., *La féodalité en Grèce médiévale. Les assises de Romanie. Sources, application et diffusion*, Paris 1971.

Jacoby D., *Recherches sur la Méditerranée orientale du XIIe au XVe s.*, Variorum Reprints, London 1976.

Jacoby D., *Studies on the crusader states and on Venetian expansion*, Variorum 1989.

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ. *Essays presented to Joan Hussey for her 80th Birthday*, Camberley 1988.

Kordoses M., *Southern Greece under the Franks (1204-1262)*, Ioannina 1987.

Laiou Angeliki, *Constantinople and the Latins. The foreign policy of Andronic II (1282-1328)*, 1972.

Léonard E., *Les Angevins de Naples*, Paris 1954.

Lock P., *The Franks in the Aegean, 1204-1500*, London 1995, μετάφρ. 1998.

Loenertz R.J., *Les Ghisi dynastes vénitiens dans l'Archipel, 1207-1390*, Firenze 1975.

Longnon J., *L'empire de Constantinople et la principauté de Morée*, Paris 1949.

Longnon J., La vie rurale dans la Grèce franque, *Journal des Savants* (1965) 344-357.

Luttrell A., *The Hospitallers in Cyprus, Rhodes, Greece and the West (1291-1440)*, Variorum 1978,

Luttrell A., *The Hospitaller State on Rhodes and its western Provinces 1306-1462*, Variorum 1999.

Luttrell A., *Latin Greece, the Hospitallers and the Crusades 1291-1440*, Variorum Reprints 1982.

Miller W., *Essays on the Latin Orient*, Cambridge University 1921, Amsterdam 1964.

Miller W., *Ιστορία της Φραγκοκρατίας εν Ελλάδι*, μετάφρ. Φουριώτη, Αθήνα 1960.

Nicol D., *The despotate of Epiros (1267-1479)*, Cambridge 1984.

Ντούρου-Ηλιοπούλου Μαρία, *Η ανδεγαυική κυριαρχία στην Ρωμανία επί Καρόλου Α' (1266-1285)*, Αθήνα 1987.

Ντούρου-Ηλιοπούλου Μαρία, *Το φραγκικό πριγκιπάτο της Αχαΐας (1204-1432). Ιστορία, οργάνωση, κοινωνία*, Θεσσαλονίκη 2005.

Ostrogorski G., *Ιστορία Βυζαντινού Κράτους*, I-III, 1978-81.

Otten-Froux Catherine, Documents inédits sur les Pisans en Roumanie aux XIIIe-XIVe s. *Les Italiens à Byzance*, Paris 1987.

Queller D.- Madden Th., *The fourth crusade*, Pennsylvania 1997.

Renouard Y., *Les relations des papes d'Avignon et les compagnies commerciales et bancaires de 1316 à 1378*, Paris 1941.

Richard J., *Les relations entre l'Orient et l'Occident au Moyen Age*, Variorum Reprints 1977.

Runciman St., *A history of the Crusades*, I-III, New York 1964-1967.

Sayers Jane, *Innocent III, leader of Europe, 1198-1216*, London 1994.

Setton K., *Athens in the middle ages*, Variorum Reprints, London 1975.

Setton K., (επιμ.), *A history of the Crusades*, I-VI, Madison 1969.

Thiriet Fr., *La Romanie vénitienne au Moyen Age. Le développement du domaine colonial vénitien, XII-XVe s.*, Paris 1975.

Topping P., *Studies in Latin Greece (1205-1715)*, Variorum Reprints, London 1977.

Venezia e il Levante fino al secolo XV, έκδ. A. Pertusi, Firenze 1973.

Wolff R.L., *Studies in the Latin Empire of Constantinople*, Variorum Reprints, London 1976.

Zachariadou E., *Romania and the Turks*, Variorum 1985.

Zakythinou D., *Le despotat de Morée*, I-II, Paris 1932, 1953, London 1975.